

ભગવદ ગીતા
દ્વેન્ઠી પાંચમા વર્ષગાંઠ આવૃત્તિ

દ્વારાઅનુવાદિત

WINTHROP SARGEANT

સંપાદિતઅનેદ્વારા પ્રસ્તાવના

ક્રિસ્ટોફર KEY ચેપલ

ફોરવર્ડદ્વારા

Huston SMITH

પ્રસ્તાવના

Huston સ્મિથ

ટીતેમણે ભગવદ્ ગીતા શ્રેઢી વેદાંતના છે અને સ્પષ્ટ વચ્ચે ડોક-trines વેદાંત એક તરીકે બહાર રહે છે આપણી આધ્યાત્મિકતાનો ખૂબ સાર શું છે તેની સંભવિત સીધી રચનાઓ. સત્ય એક હોવાને લીધે, ગીતાની ઉપદેશો અન્ય જાહેર કરેલા શાસ્ત્રોમાં તેમના સમાનતા શોધી શકે છે, પરંતુ અન્ય ક્યાંય તેના ઉપદેશો એટલા નિશ્ચિતપણે જણાવ્યું નથી.

જીવનનો હેતુ

દુન્યવી ઇચ્છાઓની પરિપૂર્ણતાથી પ્રાપ્ત થયેલ સુખ ટકી શકતી નથી. જેમ જેમ કોઈ વૃદ્ધ થાય છે, ત્યારે તે સમજી શકે છે કે બધું જ ક્ષણિક છે - સંપત્તિ, સંપત્તિ, આરોગ્ય અને જીવન પણ. જ્યારે પૈસા અને વૈભવી વસ્તુઓ ખરીદી શકે છે ત્યારે તે સ્થાયી સુખ લાવવામાં નિષ્ફળ જાય છે, ત્યારે વ્યક્તિ આશ્ચર્ય પાડવા લાગે છે કે આ અસંતોષનું કારણ શું છે. આ તપાસ એ શોધ તરફ દોરી જાય છે કે શરીર અને મન ઉપરાંત, મનુષ્યનું બીજું એક ઘટક છે જે ઓછું સ્પષ્ટ અને વધુ મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે તે વધુ ટકાઉ છે અને હમેશાં અમારી પ્રવૃત્તિઓ પર નજર રાખે છે. આધ્યાત્મિક ગ્રંથોમાં શરીર-મન સંકુલને arent પરીંટ સેલ્ફ અને વધુ ટકાઉ ઘટકને વાસ્તવિક સ્વયં કહેવામાં આવે છે. આખરે એક વ્યક્તિ સમજી શકે છે કે ઉપરોક્ત અસંતોષનું કારણ કોઈના વાસ્તવિક સ્વયંની જગ્યાએ વ્યક્તિના હાજરીમાં આવવાનું છે, અને જીવનનો ઉદ્દેશ્ય આ તફાવતને ઓળખવાનો છે અને પોતાને વાસ્તવિક ખ્યાલ સાથે ઓળખવાનો છે (સીએફ. ભગવદ્ ગીતા, અધ્યાય 2, શ્લોક 66, ત્યારબાદ બીજી II: 66).

સ્વ-ઓળખનો સંકટ

આપણી પાસે હાથ અને પગ છે; અમારા પાંચ ઇન્દ્રિય અંગો (સુનાવણી, સ્પર્શ, દૃષ્ટિ, સ્વાદ અને ગંધ) તે અંગો કરતાં ચડિયાતા છે કારણ કે તેઓ પ્રવૃત્તિઓની વિશાળ શ્રેણીને નિયંત્રિત કરે છે. આપણું દિમાગ (જે માહિતી પ્રાપ્ત કરે છે અને સંગ્રહિત કરે છે) તે આપણા જ senseનના અવયવોથી શ્રેષ્ઠ છે કારણ કે તે વિચારોને પેદા કરે છે અને પુનઃપ્રાપ્ત કરે છે. અમારા સમજશક્તિઓ આપણા દિમાગથી શ્રેષ્ઠ છે કારણ કે તે માહિતી પર પ્રક્રિયા કરે છે, નિર્ણય લે છે. જો કે, ઉપરોક્ત તમામ કરતા શ્રેષ્ઠ એ આત્મા છે જે ચેતના અને જીવનનો સ્રોત છે. તે રીઅલ સેલ્ફ છે જેનો ઉલ્લેખ અગાઉના ફકરામાં કરવામાં આવ્યો હતો (બીજી IV: 242)

હું કોણ છું?

માનવ આત્મામાં દૈવીનો એક સ્પર્ક હોય છે, તેના મુખ્ય લક્ષણો અવિનાશી, અવિભાજ્યતા અને અનંતતા છે. એક જ અસ્તિત્વ છે, અને દરેક હુ-મેન આત્મામાં આ એક અને તે જ અસ્તિત્વ પૂર્ણરૂપે ફેલાય છે, આંશિક રીતે નહીં, જેમ કે દરેક સૂર્યપ્રકાશમાં સંપૂર્ણ સૂર્ય લઘુચિત્રમાં પ્રતિબિંબિત થાય છે.

જો પ્રત્યેક માનવ આત્મામાં સમાન દૈવી તણખા હોય, તો પછી બધાં માણસો દેવતાની સમાન સંભાવનાથી ડૂબી જાય છે. દરેક મનુષ્યમાં — ઉપરોક્ત વાસ્તવિક સ્વયં in દૈવી

સ્પાર્કનું જ્ઞાન, સમજણ અને કાયમી જાગૃતિ એ માનવના બધા ગુણોનો પાયો છે (બીજી XV: 7).

માનવીય આત્મા

મનુષ્ય બાળપણ, યુવાની અને પરિપક્વતા દ્વારા સ્વસ્થતાપૂર્વક આગળ વધે છે, પરંતુ વૃદ્ધાવસ્થાને આવકારવામાં આવતું નથી, અને મૃત્યુની નજીક જવાનો ભય છે. સત્યમાં, તેમ છતાં, આ બધા તબક્કાઓનું સમાનરૂપે સ્વાગત થવું જોઈએ, કારણ કે માનવ આત્મા તે જ તબક્કાઓનો પુનર્જન્મ કરે છે અને પુનરાવર્તિત થાય છે ત્યાં સુધી તે ભૌતિક શરીરમાંથી તેના પ્રકાશન સુધી પહોંચે નહીં. જ્યારે આત્મા પુનર્જન્મ કરે છે, તે તેની સાથે તેની છાપ અને વલણ ધરાવે છે જે તે તેના પાછલા જીવનમાં સંચિત થાય છે (બી.જી. II: 2 અને II: 13)

આધ્યાત્મિક ક્વેસ્ટ

શારીરિક વિશ્વ સતત બદલાતું રહે છે; તે કાયમી નાશ થવાનું દ્રશ્ય છે. Agesષિઓ, જોકે, deepંડા આત્મનિરીક્ષણ દ્વારા, નિષ્કર્ષ પર આવ્યા કે જે કંઈપણ થવાનું બંધ કરે છે તે અંતિમ વાસ્તવિકતા હોઈ શકતું નથી. એક સર્વવ્યાપક ચેતના, જે તેના સ્વભાવ દ્વારા શાશ્વત અને અવિનાશી છે, એકલા અંતિમ વાસ્તવિકતા હોઈ શકે છે. જ્યારે અમે અતિશય હિંમત, અસાધારણ સર્જનાત્મકતા અને અનહદ કમ્પેઝ-સાયન (બી.જી. II: 16-17) દર્શાવતા લોકોનો સામનો કરીએ છીએ ત્યારે આપણે આ સર્વવ્યાપક ચેતનાની ઝલક મેળવીએ છીએ.

જુદા જુદા સ્વભાવ માટે વિવિધ રીતો

આધ્યાત્મિક અનુભૂતિના ઘણા રસ્તાઓ છે. લોકો વિવિધ ટેમ-પેરામેન્ટ્સ અને વૃત્તિઓ સાથે જન્મે છે: કેટલાક સક્રિય રહેવાનું પસંદ કરે છે, અન્ય પ્રતિબિંબીત કરે છે, અન્ય લાગણીશીલ હોય છે અને તેમની લાગણીઓ સાથે સંકળાયેલા હોય છે, અને અન્ય (શો-મે પ્રકારો) પ્રયોગો પસંદ કરે છે (ચાલો જોઈએ કે શું કાર્ય કરે છે). આ ચાર પ્રકારના દરેક માટે આધ્યાત્મિક માર્ગો અસ્તિત્વમાં છે. સક્રિય માટે કાર્યનો માર્ગ, કર્મ યોગ છે; પ્રતિબિંબ માટે જ thereમાર્ગ છે, ાનનોજ્ઞાન yogaયોગ; લાગણીશીલ પ્રકારના માટે, જેમાં ભાવનાઓ પ્રવર્તે છે, ત્યાં દેવો-સન્માનનો માર્ગ છે, ભક્તિ યોગ છે; અને પ્રાયોગિક માટે, ચાલો જોઈએ કે શું કામ કરે છે, ત્યાં માર્ગ છે, ધ્યાનનોરાજ યોગ (બી.જી. XIII: 24-25).

જોડાણ વિના કાર્ય

કરો આધ્યાત્મિક ધોરણે આગળ વધવા માટે કોઈએ સંસારનો ત્યાગ કરવો પડતો નથી - કુટુંબ, સામાજિક અને વ્યાવસાયિક જવાબદારીઓ સાથે કોઈ વ્યક્તિ સંપૂર્ણપણે વ્યસ્ત રહી શકે છે. બસ, તમારે જે કરવાનું છે તેના પ્રત્યેનું ધ્યાન અને પ્રેરણા બસેડવાની જરૂર છે. કહો કે એક વ્યવસાયી વ્યક્તિ છે, તેઓ જેની ચોખ્ખી કરશે તેના માટે અવગણના કરીને દિવસની ફરજોમાં જોડાઓ - બસ, આટલું જ કરવાની જરૂર છે. અજ્ઞાની અને જ theાની બંને સમાન કાર્ય કરી શકે છે, પરંતુ અજ્ઞાની કોઈ સ્વાર્થી હેતુથી કામ કરે છે, અને કોઈપણ ભૌતિક લાભની અપેક્ષા વિના મુજબની ક્રિયા કરે છે (બી.જી. II: 47 અને III: 25).

નિ Unસ્વાર્થી કાર્ય M મન શુદ્ધિકરણ કરનાર

એક કલ્પના કરો કે કોઈ કૂતરાની સાથે કર્મી પૂંછડીવાળી રમત છે. તે પૂંછડીને સીધો કરવાનો પ્રયાસ કરે છે, પરંતુ જલદી તે તેના પર જવા દે છે, તે ફરી સ કલ્સ થઈ જાય છે. આપણા જીવનના ભાગો તેવું વર્તન કરે છે તેવું લાગે છે - આપણે એક ઘટક સીધું કરીએ છીએ, પરંતુ પછી એક સર્પાકાર પૂંછડી તેને સ્થાન આપે છે. પણ ધ્યાન રાખો.

બ્રિટિશ શાસનથી ભારતની સ્વતંત્રતા જીતવા માટે મહાત્મા ગાંધીએ અહિંસક માધ્યમોનો ઉપયોગ કર્યો હતો. સેવાગ્રામમાં તેમના ઝૂંપડી પર એક પ્રાર્થના સભા યોજાઈ હતી, જેમાં ભગવદ્ગ્રંથ શ્લોક ગીતાનો વાંચવામાં આવ્યો હતો. સભાઓ પછી, ગાંધી શ્લોકનું ચિંતન કરતાં, બંધ આંખો સાથે થોડી મિનિટો શાંતિથી બેસતા. આ બેઠકોમાં ભાગ લેનારા ઘણા લોકો ગાંધીના અભિવ્યક્તિમાં પરિવર્તન જોઈને આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા. તેનો ચહેરો ઘણીવાર પીડાનો દેખાવ પહેરતો હતો જે શાસકોના કાર્યોની ફરતાને કારણે તેમના દેશવાસીઓના વેદનાને પ્રતિબિંબિત કરતો હતો. ધ્યાન કર્યા પછી ગીતાનું, તેમનો ચહેરો બધા માટે પ્રેમ અને કરુણાથી ચમક્યો. ગાંધીજીના આશ્રયકાળ, શાંતિ અને સહાપણું રહસ્ય એ તેમની ચેતનાને દેવી સાથે જોડવાની ક્ષમતા હતી - અનંત તાકાત, અનંત કરુણા અને અનંત શાણપણનો સ્રોત (બી.જી. II: 48 અને XII: 13).

સબલ્યુએચએન કાર્ય ઉપાસનામાં બનેકામોને પૂજામાં

છે દરેક બાબતમાં સાર્વત્રિક ભાવનાની હાજરી અંગે સતત જાગૃતિ એ બધાંપરિવર્તિત કરી શકે છે. જ્યારે મનુષ્ય સ્વાર્થી ઉદ્દેશ્યથી કામ કરે છે ત્યારે જ મન ઉશ્કેરાય છે અને બેચેન બને છે. યુનિવર-સાલ આત્માની ઉપાસનાના વલણમાં કરવામાં આવેલ કાર્ય મનને શુદ્ધ કરે છે અને શાંત કરે છે. મનની શાંતિ અને કાયમી સુખ મેળવવાનો આ એક સરળ રસ્તો છે (બી.જી. XVIII: 46)

જ્ઞેજ્ઞાનનો માર્ગ

ઘણા પ્રકારનાં જ્ઞેજ્ઞાન છે. બિનસાંપ્રદાયિક જ્ઞેજ્ઞાન આપણને ભૌતિક વિશ્વથી આગળ લઈ જતું નથી - તે વિશ્વ કે જ્યાં બધું બદલાવવાનું છે. કાયમી વસ્તુઓમાં કાયમી સુખ મેળવવું અશક્ય છે.

Deepંડા આત્મનિરીક્ષણ દર્શાવે છે કે મનુષ્ય (માઇક્રોકોઝમ) અને બ્રહ્માંડ (મેક્રોકોઝમ) વચ્ચે પત્રવ્યવહાર છે. એકને ખબર પડે છે કે મનુષ્યમાં આધ્યાત્મિક ઘટક સાર્વત્રિક આત્મા સાથે સમાન છે જે અસાધારણ વિશ્વમાં વ્યાપી જાય છે.

આનંદ એ સાર્વત્રિક ભાવનાનું મુખ્ય લક્ષણ છે, તેથી બધા માણસોની અંદર સુખનો અનુરૂપ જળાશ હોવો જોઈએ. જેઓ સુખી-નેસ સહન કરે છે તેઓએ દરેક વસ્તુમાં દિવ્ય ઉપસ્થિતિની સતત જાગૃતિના પ્રકાશમાં તેમની ક્રિયાઓને માર્ગદર્શન આપવું જોઈએ.

આધ્યાત્મિક અનુભૂતિ તરફની યાત્રા અવરોધ તેમજ સહાયથી ઘેરાયેલી છે, અને અનિયંત્રિત મન એ મુખ્ય અવરોધોમાંનું એક છે. અસ્થિર મનને શિસ્તબદ્ધ કરવું સરળ નથી, પરંતુ સર્વોચ્ચ આત્મા સાથેની પોતાની ઓળખની સતત જાગૃતિ એ શક્તિ, સહાપણ અને ખંતનો જબરદસ્ત સ્રોત છે (બીજી XVIII: 20 અને XVIII: 37).

પાંજરામાં કેદ

કેટલાક ઇચ્છાઓ જીવંત રાખવા માટે પૂરી થવી જોઈએ food ખોરાક, પાણી અને કાપડ માટેની ઇચ્છાઓ. પરંતુ આપણી ઇચ્છાઓ ત્યાં અટકતી નથી, અને આ વધારાની ઇચ્છાઓ માટે પ્રયત્નો કરવાથી આપણને કાયમી સંતોષની નજીક નથી લાવવું. અનાવશ્યક ઇચ્છાઓને તૃષ્ણા વધુ સારી રીતે કહેવામાં આવે છે. જ્યારે આપણી તૃષ્ણાઓ પૂરી થતી નથી ત્યારે આપણે ગુસ્સે થઈ જઈએ છીએ. લોભ એ ખોરાક છે જે તૃષ્ણાઓને ટકાવી રાખે છે અને અહંકારને ખવડાવે છે. અહંકાર તૃષ્ણાઓનો ઉત્સાહ છે - તે આત્મવિશ્વાસ, સંપત્તિ અને ઈર્ષ્યાને ઉત્સાહિત કરે છે (બી.જી. XVI: 12-6).

માનવ વંશના એનાટોમી

એક અનિયંત્રિત મન, હંમેશાં ઇન્દ્રિય આનંદની તૃષ્ણા, ત્રાસદાયક પરિણામો તરફ દોરી જાય છે. કોઈના ધ્યાન પર આવી રહેલી સમજણની objectબ્જેક્ટની કલ્પના કરો. તે બ્જેક્ટને ધરાવવા અને માણવાની ઇચ્છા ભી થાય છે. આ વિચારો જોડાણો અને આખરે તૃષ્ણા બનાવે છે. જો તૃષ્ણા પૂર્ણ ન થાય તો વ્યક્તિ નિરાશ અને ગુસ્સે થઈ જાય છે અને ગુસ્સે લોકો સાચા અને ખોટા વચ્ચેના ભેદભાવની ક્ષમતા ગુમાવે છે, જેના પરિણામે જીવન બરબાદ થઈ જાય છે.

એસપિરીટ્યુઅલિટીની શરૂઆત કોઈની ઇચ્છાઓ અને ક્રોધને નિયંત્રિત કરવાથી થાય છે, જેને સખત તકેદારીની જરૂર હોય છે. કલ્પના કરો કે ડિઝાયર અને ક્રોધ નામના બે કુખ્યાત ધરફોડ ચોરી કરનાર ધરની ઝલક લગાડવામાં સફળ થાય છે — ધરફોડ ચોરી કરનારાઓ શાંતિ અને ખુશીના ઝવેરાત ચોરવામાં પારંગત છે. તે ઝવેરાત કે જે આપણામાંના દરેકમાં છે તેના રક્ષણનું કાર્ય મનના નિયંત્રણથી શરૂ થાય છે (બી.જી. II: 62-63).

મન ઉપર બુદ્ધિ મન

સહજ રીતે બહિર્મુખ છે. પાંચ ઇન્દ્રિયના અવયવો સતત બાહ્ય વિશ્વના સંદેશાઓ સાથે મન પર બોમ્બ ધડાકા કરે છે અને આ સંદેશાઓ વિચાર તરંગોનો અવિરત પ્રવાહ બનાવે છે. આ જ કારણ છે કે અનિયંત્રિત મન ક્યારેય ઇચ્છા, ધિક્કાર અને ક્રોધની વૃદ્ધિથી મુક્ત થતું નથી. જો કે, આ અનુકૂળતા શાણપણના પાકા માટેના અવરોધો છે; તેથી તેમના ઇન્દ્રિય પદાર્થોમાંથી ઇન્દ્રિય અંગોની ઇચ્છાથી પાછો ખેંચીને વિચારોના પ્રવાહમાં અવરોધ કરવો શીખવું જરૂરી છે. આ કરવાની ક્ષમતા પ્રાપ્ત કરવા માટે, બુદ્ધિએ મન પર તેની સર્વોપરિતાનો ઉપયોગ કરવાનું શીખવું આવશ્યક છે.

સંવેદનાત્મક પદાર્થોમાંથી ઇન્દ્રિયોને પાછો ખેંચી લેવી, બુદ્ધિને મનની પ્રવૃત્તિઓ સાથે આઈડેન-ટિફિશનને રોકે છે. આ રીતે આધ્યાત્મિક અભિલાષીઓ મન સાથે સહકારની કળા વિકસાવે છે. જ્યારે મન ઈજા સાથે ઈજાને પરત આપવાની સલાહ આપે છે, ત્યારે બુદ્ધિ તેની વીટો શક્તિનો ઉપયોગ કરે છે અને ક્ષમા સાથે ઈજાને પરત કરવાની ભલામણ કરે છે. જ્યારે મન તિરસ્કાર સાથે નફરત પાછા આપવાની સલાહ આપે છે, ત્યારે બુદ્ધિ પ્રેમ અને કરુણાથી ખોટા કામો પરત કરવાનો નિર્ણય કરી શકે છે.

જો કે, ઇન્દ્રિયની ઇચ્છાઓથી ઇન્દ્રિયોને પાછો ખેંચી લેવી એ ઇચ્છાઓથી મુક્ત થાય છે, તેમનો સ્વાદ વિલંબિત રહે છે. સાંસારિક ઇચ્છાઓની રુચિ પણ દૂર થઈ જાય છે જ્યારે કોઈ સીધો દેવી અનુભવ કરે છે (બી.જી. II: 58-59).

Fromાનથી લઈને વિઝડમ

જસુધી મનની પ્રકૃતિ અને મનને કેવી રીતે નિયંત્રિત કરવું તે સૈદ્ધાંતિક જ્ઞ knowledgeાન પૂરતું નથી. આધ્યાત્મિક માર્ગ લપસણો છે, અને જ્ઞ knowledgeાનના સ્ટાફને આગળ વધારવા માટે તે સારું નથી, જે એક-થી-શાણપણ છે - કોઈએ તે કર્મચારીનો ઉપયોગ સતત કરવા માટે કરવો જ જોઈએ.

સાદ્રશ્યને બદલવા માટે, જ્ઞ knowledgeાનથી શાણપણ સુધીની યાત્રા જેટની વિમાનની ફ્લાઇટ સાથે સરખાવી શકાય છે જે સ્પષ્ટ વાદળી આકાશમાં પહોંચતા પહેલા નીચલી િંચાઈએ વાવાઝોડાઓ દ્વારા સંઘર્ષ કરે છે, જ્યાં તે સરળતાથી અને મોટે ભાગે સહેલાઈથી ઉડે છે (બીજી II: 56).

શાંતિ સુધી શાણપણની

શાણપણથી પ્રાપ્તિ એ આધ્યાત્મિક પ્રવાસનો સખત ભાગ છે. જ્યારે તે પરિપૂર્ણ થાય છે, આધ્યાત્મિક અનુભૂતિ ખૂબ નજીક છે.

સમજદાર વ્યક્તિ સમુદ્ર જેવો હોય છે જે અવિરત રહે છે જ્યારે નદીઓ, એક પણ શક્તિશાળીને એમેઝોન ગમે છે, તેમાં પ્રવેશ કરે છે. મનને કાબૂમાં રાખ્યા પછી, બુદ્ધિશાળી વ્યક્તિ આધ્યાત્મિક ચેતનાના ક્ષેત્રમાં સમાઈ જાય છે જ્યાં દુન્યવી ઇચ્છાઓ કઠણ થાય છે પરંતુ પ્રવેશ કરી શકતા નથી. તેઓ અવિશ્વસનીય રીતે એ હકીકતથી વાકેફ છે કે અવિનાશી, અવિભાજિત ચેતના અને આનંદ એ સર્વોચ્ચ આત્મા (બીજી II: 64 અને II: 70) ના લક્ષણો છે.

સારો રસ્તો કયો છે?

મોતીના હારને જોતાં, અજ્ઞાતાનીઓની આંખો જુદા જુદા કદ અને આકારના મોતી જુએ છે, પરંતુ તેમને મોતીને પકડેલા દોર દેખાતા નથી. આવું જ કંઈક શિખાઉ માણસ સાથે થાય છે જે સર્વોચ્ચ આત્માના અસ્તિત્વનું જ્ઞાન શોધે છે. આધ્યાત્મિક શોધ એ શોધ તરફ દોરી જાય છે કે ખરેખર બ્રહ્માંડમાં એવું કોઈ સ્થાન નથી જ્યાં સર્વોચ્ચ આત્મા ગેરહાજર હોય. હકીકતમાં, ગળાનો હારના મોતીની જેમ, આખું બ્રહ્માંડ એક અને એક જ આત્માના નિવાસસ્થાન પ્રેઝ-ઇન્સ દ્વારા વ્યાપક અને એક સાથે રાખવામાં આવ્યું છે.

ફક્ત જ્ઞ knowledgeાન દ્વારા દૈવી વાસ્તવિકતાને સમજવી શક્ય છે પરંતુ તે ખૂબ મુશ્કેલ છે. સ્થિર બુદ્ધિ પ્રાપ્ત કરવાની પૂર્વશરત એ શુદ્ધ મન છે; પરંતુ મનની શુદ્ધિકરણ એ ધીમું અને મુશ્કેલ કાર્ય છે, જેમાં સત્યતા, પ્રામાણિકતા અને કરુણા જેવા ગુણોની જરૂર હોય છે.

નિસ્વાર્થ કાર્યની રીત અને જ્ઞ knowledgeાનનો માર્ગ એ મનને શુદ્ધ કરવા માટેના ચાર રસ્તાઓમાંથી બે છે. ધ્યાન કરવાની રીત અને ભક્તિનો માર્ગ એ અન્ય બે છે. બ્રહ્માંડમાં દેખીતી વિવિધતા પાછળ આધ્યાત્મિક એકતાનો અહેસાસ કરવા માટે દરેક રીતો દરેકને સક્ષમ કરે છે. તે જ શિખર પર જવા માટેના ચાર રસ્તાઓ છે (બી.જી. વી: 1 અને વી: 4)

ધ્યાનનો માર્ગ

જેઓ ક્યાં તો જ્ઞ knowledgeાનનો માર્ગ અથવા નિસ્વાર્થ કામનો માર્ગ અનુસરે છે તે જલ્દીથી શોધી કાઠે છે કે સાંસારિક સુખ માટે મનની તૃષ્ણાઓ એ આધ્યાત્મિક અનુભૂતિમાં સૌથી મોટી અવરોધ છે. આખી સમય બહારની દુનિયામાં ભટકવું એ મનની ટેવ છે. આ આદતને

મનને અંદરની ચેતનામાં સ્થાનાંતરિત કરીને તોડી શકાય છે, જેનો આનંદ deepંડા ચિંતન દ્વારા પ્રાપ્ત કરી શકાય છે, જેને સંયમિત રીતે ધ્યાન તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

આધ્યાત્મિક આનંદ એ રોજિંદા જીવનના ક્ષણિક આનંદથી ઘણા ચડિયાતા છે, અને મધ્યસ્થતા એ દરવાજો છે જે આપણને તે આનંદ ખુલ્લે છે. અંતર્ગત આત્માનો અનુભવ સાંકળને કાપીને અનુભવી શકાય છે જે આપણને પદાર્થની દુનિયામાં બાંધે છે, અને તે ધ્યાન છે જે કાપવાનું કામ કરે છે.

સાદ્રશ્ય બદલવા માટે, મન તળાવ જેવું છે, અને તેમાં પડેલા પત્થરો મોજા ઉભા કરે છે. તે તરંગો અમને જોવા દેતા નથી કે આપણે કોણ છીએ. એક પૂર્ણ ચંદ્ર તળાવના પાણીમાં પ્રતિબિંબિત થઈ શકે છે, પરંતુ જો તળાવની સપાટી મુશ્કેલીમાં હોય તો આપણે ચંદ્રને સ્પષ્ટ દેખાતા નથી. પાણીને શાંત પાડવું જ જોઈએ. જો કોઈ શાંત રહે છે, તો છેવટે પાણીને ગુંચવાતા પવનો આપશે અને પછી તે કોણ છે તે જાણશે. ભગવાન હંમેશાં આપણી અંદર રહે છે, પરંતુ મન એ હકીકતને દુન્યવી ઇચ્છાઓની ઉત્તેજિત તરંગોથી અસ્પષ્ટ કરે છે. ધ્યાન તે તરંગોને શાંત કરે છે (બીજી વી: 28)

ધ્યાનતૈયારી

માટેનીમાનવ મનની શક્તિઓ પ્રકાશની કિરણોની જેમ વિખરાયેલી હોય છે. વૈજ્ઞેતિકોએ અમને બતાવ્યું છે કે કેન્દ્રિત મનની શક્તિ દ્વારા પ્રકૃતિના રહસ્યોને અનલોક કરવું શક્ય છે. તેવી જ રીતે, એક શક્તિશાળી સાધન તરીકે મનનો ઉપયોગ કરીને રહસ્યવાદીઓ ગહન આધ્યાત્મિક સત્યને શોધવામાં સક્ષમ છે. આપણે જોયું તેમ, ધ્યાન એ એક એવી પદ્ધતિ છે કે જેના દ્વારા મનુષ્ય આધ્યાત્મિક પ્રવાસ માટે તેમના મનને કેવી રીતે નિયંત્રિત અને સશક્ત બનાવવું તે શીખી શકે છે.

ધ્યાનની પૂર્વશરત એ નૈતિક મૂલ્યોનું પાલન કરવાનો દૃઢ નિશ્ચય છે જે મનને શુદ્ધ કરવામાં મદદ કરે છે — સત્યતા, અવિચારી અને અસ્પષ્ટતા. આ સંકલ્પ ધ્યાન તરફ ચાંદતા પગથિયાં માઉન્ટ કરવા માટે એક તૈયાર કરે છે. આમાંથી પ્રથમ શુદ્ધતા, આંતરિક અને બાહ્ય છે. બીજા પગલામાં દ્વારા લય-શ્વાસ દ્વારા મનને આરામ આપવાની સમાવેશ થાય છે પ્રાણાયામ. અંતિમ પગલું એ ઇન્દ્રિયોથી મનને પાછું ખેંચી લેવું છે જે બાહ્ય વિશ્વને મોનિટર કરે છે અને તેને કોઈની એકાગ્રતાના towardબ્જેક્ટ તરફ ફેરવે છે (બીજી VI: 12).

ધ્યાન - પદ્ધતિ

ધ્યાન પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવા માટે કંઈક જોઈએ છે. તે ધાર્મિક પ્રતીક, માનવ સ્વરૂપે, અથવા પ્રકૃતિમાં, જેમ કે બરફથી coveredંકાયેલ પર્વત, મૂનલાઇટમાં એક શાંત તળાવ, અથવા સૂર્યોદય અથવા સૂર્યાસ્ત સમયે રંગબેરંગી ક્ષિતિજમાં દેવત્વનો અભિવ્યક્તિ હોઈ શકે છે. ધ્યાન કેન્દ્રિત પવિત્ર શબ્દો અથવા ઉચ્ચારણ પણ હોઈ શકે છે જે તરીકે મંત્રલગાવેલા હોય છે અને લયબદ્ધ રીતે પુનરાવર્તિત થાય છે - પુનરાવર્તનો શ્રાવ્ય, અશ્રાવ્ય (હોઠ ચાલે છે પરંતુ અવાજ ઉચ્ચારવામાં આવતા નથી), અથવા માનસિક (અર્થ પર ચિંતન મંત્રના) કરી શકે છે.

Deepંડા ધ્યાનની સ્થિતિમાં મન, બહારની ઇન્દ્રિયોથી સંપૂર્ણપણે વિમુખ થઈ જાય છે અને નિવાસસ્થાન ટૈવી ભાવનામાં સંપૂર્ણ રીતે ડૂબી જાય છે, જે સંપૂર્ણ ગૌરવ સાથે માત્ર ત્યારે જ પ્રતિબિંબિત થાય છે જ્યારે તે બધી વિક્ષેપોથી સંપૂર્ણપણે મુક્ત હોય. જ્યારે મન એક અલગ ઓળખ હોવાનો તમામ અર્થ ગુમાવે છે, ત્યારે તે પ્રવેશ કરે છે સમાધિમાં, એક અચેતન અવસ્થામાં જ્યાં એક તારણ આપે છે તે આનંદ મેળવે છે. આ રાજ્યમાં પહોંચવામાં અને તેને

સહન કરવામાં સફળતા વ્યવહારથી પ્રાપ્ત થઈ શકે છે (બી.જી. VI: 18-18 અને VI: 21-222).

ભક્તિનો માર્ગજ

ભલે કોઈ knowledgeાનના માર્ગને અનુસરે, અથવા નિ:સ્વાર્થ કામ અથવા ધ્યાન, આધ્યાત્મિક પ્રવાસ મુશ્કેલ છે - તે અસંખ્ય વણાંકો અને ઘણા ઉતાર-ચ withકવાળા ઝિગઝગિંગ માર્ગ પર કાર ચલાવીને પર્વતમાળાઓ પાર કરવા જેવું છે.

પરંતુ જો કોઈ વ્યક્તિ મુસાફરી પૂર્ણ કરવા માટે અધીરા હોય તો બીજી રીત પણ છે. આ સાદ્રશ્યમાં એક શોર્ટકટ, એક ટનલ છે જે પર્વતના પાયામાંથી કાપી નાખે છે. આધ્યાત્મિક યાત્રામાં આ શોર્ટકટને ભક્તિનો વે કહેવામાં આવે છે. કોઈ એક આ ટનલમાં પ્રવેશ કરે તે પહેલાં, વેગફરને વિશ્વાસ હોવો જોઈએ કે તેના અંતમાં પ્રકાશ હશે. આ રીત એવા લોકો માટે છે કે જેમની પાસે તીવ્ર પ્રેમ અને deepંડા ઝંખના વિકાસ માટે યોગ્ય ભાવનાત્મક સ્વભાવ હોય છે (બીજી VIII: 22; IX: 31 અને IX: 34).

પ્રેમ અને ભક્તિ

આધ્યાત્મિક દિમાગ, જેને શુદ્ધ હૃદય તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે, તે દૈવી ઇમો-ટાઇમ્સનું સ્થાન છે. ભાવનાત્મક સ્વભાવના આધ્યાત્મિક સાધકો દિવ્યતાને વલણ આપે છે અને તેમના પસંદ કરેલા દૈવી આદર્શ સાથે હૃદયની એકતા મેળવે છે. શુદ્ધ હૃદયવાળા ભક્ત જ તેને પ્રાપ્ત કરી શકે છે. બિનશરતી પ્રેમ હૃદયની ભાવનાઓનું શક્તિશાળી શુદ્ધિકરણ છે કારણ કે તે તુચ્છ અને ક્ષણિક વસ્તુઓ માટેની ઇચ્છાને ધોઈ નાખે છે. ભાવના ભક્તો પ્રેમના આંસુથી ભક્તિના છોડને પાણી આપે છે. સાચા પ્રેમમાં, ભક્તનું પ્રત્યેક કાર્ય પૂજાની ક્રિયા બની જાય છે (બીજી IX: 26).

માર્ગોનું મર્જિંગ

જ્યારે કોઈ એક સાર્વત્રિક આત્મા દ્વારા આખા બ્રહ્માંડને જોવામાં આવે છે, ત્યારે તે ચિંતન કરે છે, આશ્ચર્ય કરે છે અને તેના અદ્ભૂત મહિમા સાથે પ્રેમમાં પડે છે. આ પ્રેમ ઘટના સાથી ંડી ભક્તિ અને સર્વોચ્ચ વાસ્તવિકતાના સીધા જ knowledgeાન માટેની તીવ્ર તૃષ્ણામાં ફેરવે છે.

કોઈની ભક્તિની તીવ્રતા દ્વારા ચાલતા, કોઈનું પસંદ કરેલું આદર્શ છેલ્લે કોઈને એક સર્વોચ્ચ વાસ્તવિકતાનો સીધો અનુભવ આપે છે, જે તે જ સર્વોચ્ચ સત્ય છે. તે સત્યનો જાતે અનુભવ કયાં પછી, બધી શંકાઓ દૂર થઈ જાય છે. આ રીતે ડેમો-ટાઇમ્સનું ફૂલ જ ંાનના ફળમાં વિકસે છે. જ્યારે જ knowledgeાન અને ભક્તિના માર્ગો એક સાથે આવે છે, ત્યારે તે એક બીજાને ભેગા કરે છે અને એકબીજાને મજબૂત બનાવે છે. સાચી ભક્તિ સાચા જ withાનમાં ભળી જાય છે. ખરેખર, કોઈ પણ વ્યક્તિ ખરેખર એવું કંઈ પણ જાણી શકતું નથી જેને કોઈ ખરેખર પ્રેમ ન કરે (બી.જી. એક્સ: 10-10).

માયાની શક્તિ

એક શેવાળ દ્વારા isંકાયેલ તળાવની બાજુથી રમતા બાળકની કલ્પના કરો. તે શેવાળને નીચે પાણીને જોવા માટે બાજુ તરફ ધકેલી દે છે. જલદી તે પાણીની નજરે પડે છે, પવનનો પફ પાણી ફરીથી શેવાળથી પાણીને coversંકી દે છે. તે ફરીથી તે જ પરિણામ સાથે તેની

લક્ષણો છે. અને આ રીતે ભગવદ્વારા આ યાત્રાની સમાપ્તિ ગીતા સત્ય, ચેતના અને આનંદ છે (બી.જી. XVIII: 65).

સંપાદકનું પ્રીકેસ

વર્ડ-બાય-વર્ડવપરાશકર્તાની માર્ગદર્શિકા સાથે

ભગવદ્એનાલિસિસ માટેના ગીતાના

ભગવદ ગીતા , વિશ્વ સાહિત્યના ઇતિહાસમાંસૌથી વધુ અભ્યાસ કરેલા અને સૌથી વધુ અનુવાદિત ગ્રંથો છે. વૈદિક પછીના ભારતમાંથી મેરભરતાં, તેણે હિંદુ પરંપરાના લગભગ વૈશ્વિક કાર્ય, સ્ટેન-ડાર્ટ તરીકે પોતાનું સ્થાન બનાવ્યું છે. તેણે બે સદીઓથી ભારતની બહારના દુભાષિયાઓને પણ ગુંથવ્યું છે અને બહાર કા ંયું છે. કેટલાક તેના ભાષાકીય યોગદાનથી મોહિત થાય છે; અન્ય લોકો લખાણના ઘણા દાર્શનિક અને ધાર્મિક પ્રભાવોને સ સોન્ટ કરવામાં રુચિ ધરાવે છે. ભારત અને વિદેશમાં ઘરે ગાની અપીલનો ભાગ તેની મલ્ટિવલેન્ડ ગુણવત્તામાં રહેલો છે: તે અસંખ્ય ઉપદેશોને સ્પષ્ટપણે આગળ વધે છે, તેમાંના કેટલાક મોટે ભાગે વિરોધાભાસી છે, અને તેની રચના પછીથી અભી થયેલી અન્ય ઘણા લોકોના સમર્થનમાં તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. જેમરાલ્ડ લાર્સનએ નોંધ્યું છે કે, “ ગીતાને તમામ પ્રકારની અર્થઘટનશીલ પદ્ધતિઓમાં ગણાવી છે, જેમાંથી મોટા ભાગના વધુ કે ઓછા પ્રમાણિક અને કાયદેસર હોવાનો દલીલ કરી શકાય છે.” આ સંક્ષિપ્ત પરિચયમાં, વાર્તા વાક્યનો એક સ્કેચ આપવામાં આવ્યો, ત્યારબાદ હકીકતમાં કેવી રીતે લખાણના સંભવિત અવરોધોને અનન્ય હિંદુ વિશ્વ દૃષ્ટિકોણ પ્રતિબિંબિત કરે છે તેના મૂલ્યાંકન દ્વારા અને કેટલાક કિસ્સાઓમાં એક સાથે અનેક હોવાને એક સાથે રાખવાની જરૂર છે.

ભગવદ ગીતાએ મહા સંકટ, કટોકટીની કથા સંભળાવી છે કે જે અર્જુન વચ્ચેની ક્રિયાપ્રતિક્રિયા દ્વારા ઉકેલી શકાય છે પાંડવ યુદ્ધ પહેલાં અચકાતાયોદ્ધા, અને તેમનો રથ અને શિક્ષક કૃષ્ણ. ગીતા પુસ્તક માં સમાવેશ થાય(Bhismaaparvan) મહાભારત એક વિશાળકાય મહાકાવ્ય વાર્તા માંઅને દસ્તાવેજો એક નાના ઘટનાછે.મોટા કાર્યના મુખ્ય પ્લોટમાં કુરુક-ઓના શાસન અંગે

પિતરાઇ ભાઈઓ વચ્ચેના વિવાદનો સમાવેશ થાય છે ઉત્તર મધ્ય ભારતમાં છટ્ટા કિંગડમ. આ રાજ્ય પાંચ ભાઈઓ,ગુમાવી પાંડવોએ, ડાઇસ રમત દરમિયાનદીધું હતું અને તેમના પિતરાઇ

ભાઈઓને અર્પણ કર્યું. આંધળા રાજા ધારના સો પુત્રો તારાઓ ટી રા. પૂર્વ-ગોહવેલ કરાર દ્વારા, બાદમાં જુથ પાંચફરીથી શાસન આપવાનું હતું પાંડવ ભાઈઓને, પરંતુ કરારનું પાલન કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. પાંડવો ક્રમમાં તેમના હૈકનું પ્રદેશ મેળવવા માટે વેતન યુદ્ધ કરજ પડે છે. જો કે, પિતરાઇ ભાઈઓના આ બે સેટ એક સાથે ઉભા થયા હતા અને તે જ શિક્ષકોને શેર કર્યો હતા. બંને શિબિર વચ્ચે યુદ્ધની સંભાવના ખાસ કરીને અવિનયી છે કારણ કે ઘણા સારા મિત્રો અને નજીકના સગાઓને મારવા જ જોઇએ. આમ, આપણે ભાગ-વદઉદઘાટન પર પહોંચીએ ગીતાના યુદ્ધ શરૂ થાય તે પહેલાંની ક્ષણ. અર્જુન સંકટમાં મૂકાઈ ગયો છે: તેણે તેના સંબંધીઓ અને મિત્રોની હત્યા કરવાની યાતનાનો સામનો કરવો પડશે અથવા પોતાની જાતને મારી નાખવાની છૂટ આપી છે.

પાઠની શરૂઆત અંધ રાજા ધુ સાથે થાય છે તારાઓ ટી રા તેમના પ્રધાન સેમ પૂછવા જ્યા તેને કહેવા માટે કુરુસના મેદાનમાં શું ચાલી રહ્યું છે, યુદ્ધના મેદાનમાં. સેમ જ્યા મેદાનમાં મુખ્ય લડવૈયાઓની યાદીમાં આગળ વધે છે અને તે પછી અર્જુન અને તેનાતરફ પોતાનું ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે રથક કૃષ્ણ. અર્જુન

કૃષ્ણને રથને શ્વેત્રની મધ્યમાં મુકવા કહે છે અને તે પછી તેના શિક્ષકો, કાકારાઓ, ભાઈઓ, પુત્રો, પૌત્રો અને મિત્રો તેમની સીમે સજ્જ થાય છે. દૃષ્ટિ તેને પ્રભાવિત કરે છે; તે સ્પષ્ટ છે કે બંધા માયા જશે. એવું વિચારીને કે જો બધું નાશ પામશે તો રાજ્ય અને આનંદનો કોઈ ફાયદો થશે નહીં, તે લડવાની ના પાડી, તેના ધનુષને નીચે ફેંકી દે છે, તેનું મન દુઃખપ્રમથી કાબુ મેળવે છે. પછીના અધ્યાયોમાં, કૃષ્ણ અર્જુનને દાર્શનિક પૂવાસ પર લઈ જાય છે, તે અર્જુનને પોતાને અને બીજા બંને સાથેના જોડાણ પર પ્રભાવ આપે છે. સંવાદ કૃષ્ણ પાસેથી સંપૂર્ણતાની દ્રષ્ટિ મુક્ત કરે છે. આ અભિવ્યક્તિ અર્જુનને કૃષ્ણ પાસેથી નવા જવાબો શોધવાની પ્રેરણા આપે છે, જવાબો કે જે સમજણ સાથે કેવી રીતે જીવવું તે સમજાવશે જેમાં ક્રિયા હતુંપૂર્ણ અને મુક્તિમય બને છે.

કૃષ્ણ મહાન જ્ઞ knowledge અને સંકલ્પના માણસને શંકાથી ભરેલા માણસમાંથી અર્જુનના પરિવર્તનને કેવી રીતે ચોક્કસ કરે છે? તેમણે અધ્યાય 2 માં જ્ઞ knowledge નના યોગને સમજાવીને, અર્જુનને પ્રાપ્ત કરેલી આંતરદૃષ્ટિને સમજાવીને શરૂ કર્યું સાંખ્ય દર્શનથી. તે તેને યાદ આપાવે છે કે જો કે સમજણની વસ્તુઓ સાથેનો સંપર્ક આનંદ અને દુઃખ પ્રદા કરે છે, બંને ટકી શકતા નથી (II: 14). તે તે વિશે બોલે છે જે બધા પરિવર્તનથી પરે છે: શસ્ત્રો તેને કાપી શકતા નથી; અગ્નિ તેને બાળી નથી; પાણી તેને ભીનું કરતું નથી; પવન તેને સુકાતા નથી (II: 23). તે અર્જુનને કહે છે કે યોદ્ધા તરીકે તેની ફરજ લડવાની છે. જો તે જીતે છે, તો તે પૃથ્વી મેળવે છે, જો તે ગુમાવે છે, તો તે સ્વર્ગ મેળવે છે (II: 37). કૃષ્ણ અર્જુનને યુદ્ધ માટે પોતાને તૈયાર કરવા, આનંદ અને દુઃખ, લાભ-હાનિ, વિજય અને નિષ્ફળતાને સમાન માનવા વિનંતી કરે છે. જ્યારે અર્જુનને તેની ક્રિયાના ફળમાં રસ છોડી દીધો છે ત્યારે જ તે સાચી શાંતિ મેળવી શકે છે.

આ ageષિ શબ્દો અર્જુનને ક્રિયામાં લાવવા માટે પૂરતા નથી. બીજા ઘણા પ્રકરણો ઉપર અને ફરીથી બનશે તેમ, અર્જુન કૃષ્ણને કહે છે કે આ ઉપદેશ પૂરતો નથી, તેમનું મન હજી મૂંઝવણમાં છે. તેને બેટર-ટેર માર્ગ સાંભળવાની જરૂર છે. તેમ છતાં કૃષ્ણ દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલા કારણો અર્જુન યુદ્ધમાં આગળ વધવા માટે ચોક્કસપણે પૂરતા છે, તે ખાલી થિયરીઓ જ રહે છે; અર્જુન અભિનય કરવામાં અસમર્થ છે. તેથી કૃષ્ણ અડગ રહે છે. ત્રીજા અધ્યાયમાં, ક્રિયાના યોગ, અર્જુનને એસી-ટિયન કરવાની સલાહ આપવામાં આવે છે, જે હંમેશા જોડાણથી મુક્ત રહેવું જોઈએ (III: 19). કૃષ્ણાએ જણાવ્યું છે કે એકલા ક્રિયા દ્વારા જ જનક, કિલોસોફર-રાજા, પૂર્ણતા પ્રાપ્ત કરે છે અને અર્જુનને કહે છે કે તેઓએ વિશ્વના લોકો (ભાગ

લેવો જોઈએ, લોકસમજોડાઈને ગ્રહ) ની સાથે (III: 20). ધ્યાનમાં રાખીને સાંખ્ય પ્રણાલીને, તેમણે પુનરાવર્તન કર્યું કેદ્વારા એસી-ટિયન કરવામાં આવે છે બંદ્ધક તરીકે; પ્રકૃતિ એકલા તે માત્ર છેતરપિંડી કરનાર છે જે વિચારે છે કે "હું કરનાર છું" (III: 27). આ બધું માત્ર તે જાણીને બંદ્ધક છે જેમ કે, કોઈ જોડાણથી મુક્ત થઈ જાય છે. જ્યારે અર્જુને પૂછવામાં આવ્યું કે કેમ માણસને દૃષ્ટ કરવા માટે દબાણ કરવામાં આવે છે, ત્યારે કૃષ્ણ તે ઇચ્છા અને ક્રોધને, ઉત્કટ (જન્મે છે ઉત્તેજિત કરે છે રાજજ્વલ) થી, સાચું છુપાવે છે અને ઇન્દ્રિયોને બળતણ કરે છે. માત્ર ઇન્દ્રિયોને વશ કરીને અને મનને કાબૂમાં રાખીને જ ઇચ્છાને દૂર કરી શકાય છે.

ચોથા અધ્યાયમાં જ્ઞ knowledge નમાં ક્રિયાના ત્યાગના યોગ પરના ભાષણમાં, કૃષ્ણએ હજી એક બીજું શિક્ષણ પૂરું પાડ્યું છે. તે સમજાવે છે કે કોઈએ ક્રિયામાં નિષ્ચિંતા અને નિષ્ચિંતા જોવી આવશ્યક છે; માત્ર ત્યારે જ કોઈ અનિવાર્ય ઇચ્છાથી મુક્ત થઈ શકે છે.

આ ક્રિયાના ફળ (ત્યાગ કરીને પરિપૂર્ણ થાય છે કર્મ-ફલા-અસંગા) નો, જેનાથી સતત સંતોષ અને સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત થાય છે. ક્રિયામાં રોકાયેલા હોવા છતાં, આવું કંઈ કરવાનું કહેવામાં આવે છે (IV: 20). બલિદાનને યોગ્ય પગલા માટેના નમૂના તરીકે ટાંકવામાં આવે છે; જ્ઞાન બલિદાન (જ્ઞાન-yajña) બધા એક્શન (: 33 IV) પૂર્ણ લાવવા કહેવાય છે. પાંચમા અધ્યાયમાં, ત્યાગનો યોગ, કૃષ્ણ આગળ વ્યક્ત કરે છે જોડાણનો ત્યાગ કરવાની જરૂરિયાત, એમ કહેતા કે જ્ઞ the નીઓ ગાય, હાથી, ફૂતરો, આક્રોશ, અને વિદ્વાન અને સમજદાર બ્રાહ્મણને પણ તે જ જુએ છે (વી: 18). પ્રકાશનના ageષિ ઉદ્દેશને તે વર્ણવે છે જેમની ઇન્દ્રિયો, મન અને

ઇન્ટેલ-લિજેશન નિયંત્રિત છે, જેમણે ઇચ્છા, ભય અને ક્રોધને દૂર કર્યો છે; આવા એક કાયમ માટે મુક્તિ અપાય છે (વી: 28) આ પ્રાપ્ત કરવાના માધ્યમોનું ધ્યાન બીજી યોગ, મેડિટેશનના યોગમાં આપવામાં આવ્યું છે મેળવવા માટે યોગ, કૃષ્ણ સલાહ આપે છે કે, “તે ઇચ્છાઓનો ત્યાગ કરવો જેની ઉત્પત્તિ ક્રોધની ઉદ્દેશ્યમાં હોય છે, તે બધા અપવાદ વિના, અને મનથી ઇન્દ્રિયોની સંખ્યાને સંપૂર્ણપણે સંયમિત કરે છે; થોડું થોડુંક તેણે આરામ કરવો જોઈએ, બુદ્ધિ નિશ્ચિતપણે પકડીને. તેનું મન સ્વમાં સ્થિર થઈ ગયું છે, તેણે કંઈપણ વિશે વિચારવું ન જોઈએ” (VI: 24-25). કૃષ્ણ અર્જુનને ખાતરી આપે છે કે થોડી માત્રામાં અભ્યાસ કરવાથી પણ લાભ થશે.

પહેલાની જેમ આ ઉપદેશોમાંથી કોઈ પણ અર્જુનના સંકટનું સમાધાન નથી કરતું. તેથી, કૃષ્ણ સહમત છે. પછીના ચાર અધ્યાયોમાં, કૃષ્ણ પોતે અર્જુનને સર્વોચ્ચ સ્વયં કહે છે, જે કૃષ્ણ દ્વારા જ પ્રાપ્ત થાય છે અને ભેદભાવના યોગમાં, કૃષ્ણ નીચલાવચ્ચેનો તફાવત છે *જેદજેાનપ્રાકૃતિ*, જે ઇન્દ્રિયો અને મનની દુનિયા છે, અને ઉચ્ચ પ્રાકૃત, જેમાંથી બધા જીવન ઉભરી આવે છે. બંનેનું મૂળ કૃષ્ણમાં હોવાનું કહેવાય છે, જે “સર્વ જીવોના બીજ” છે. તેઓ જાહેર કરે છે કે જેઓ ઓછા દેવતાઓ માટે કૃષ્ણને બલિદાન આપે છે, પણ તેમનું ફળ ઓછું પરિણામ નથી મળતું, “દેવ-ઉપાસના કરનારા દેવોને; મારા ઉપાસકો ચોક્કસ મારી પાસે જાય છે” (VII: 23). અવિનાશી

બ્રાહ્મણનું યોગા, કૃષ્ણસમજાવે શુદ્ધ એક વસ્તુઓ આધાર તરીકે, દ્રષ્ટિ, પ્રાપ્ત કરવામાં “જે અંદર તમામ જીવો રહે છે, જેના દ્વારા આ બધા બ્રહ્માંડ pervaded છે” (આઠમા: 22). આ જાણીને, ક્રિયાનાં બધાં જ કાર્યો ગુપ્ત થઈ જાય છે અને શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે. રોયલ નોલેજ અને રોયલ મિસ્ટ્રીના યોગમાં, નવમા અધ્યાયમાં, કૃષ્ણવાત કરે છે પ્રકૃતિની જે તેઓ આગળ આપે છે. જેઓઉચ્ચજુએ છે પ્રાકૃતિ બલિદાન અને ભક્તિ દ્વારાતેઓ કૃષ્ણને અર્પણ કરે છે: તે સાક્ષી છે, અંતિમ આશ્રય છે; મૂળ, વિસર્જન અને પાયો; અમરત્વ; અસ્તિત્વ અને અસ્તિત્વ; બધા બલિદાનોનો આનંદ લેનાર. અધ્યાય 10 માં, પ્રકટીકરણનો યોગ, કૃષ્ણ તેમની કડુણાના સ્વભાવને સમજાવે છે: ઘણા દેવો, agesષિ, વૃક્ષો, ઘોડાઓ, શસ્ત્રો, રાક્ષસો, મંત્રો, યોદ્ધાઓ, નદીઓ, વિજય, વૈદિક સ્તોત્રો અને વધુ તરીકે દેખાડીને, તેમની પાસે જે પૂજાને પાત્ર છે તે બધાના અભિવ્યક્ત સાબિત થયા છે, તે બધા જે સાચા સ્વયં માટે યડતા-સાયનને પ્રેરણા આપે છે. અંતે, તેમણે જાહેર કર્યું, “હું માયસેલ્ફના એક જ અપૂર્ણકથી આ સમગ્ર બ્રહ્માંડને સતત ટેકો આપું છું” (એક્સ: 42ર)

આખરે, આટલી તૈયારી અને ઘણા બધા પ્રવચનો પછી, અર્જુન અધ્યાય 11 માં કૃષ્ણને ભગવાન અને સર્વોચ્ચ સ્વયં તરીકે વર્ણવેલ સ્વરૂપ જાહેર કરવા કહે છે. તે સીધો અનુભવ, એક પ્રદર્શન (માટે પુછે છે *દર્શનયોગાના*): “જો તમેરાજકુમાર, મને આ જોવું શક્ય લાગે છે, તો પછી તમે મને પોતાને અસ્પષ્ટ-સક્ષમ બતાવશો” (XI) : 4). તેના જવાબમાં કૃષ્ણ અર્જુનને જે વિનંતી કરી છે તે પ્રગટ કરે છે. “જો આકાશમાં એક જ સમયે એક હજાર સૂર્યોનો ઉદય થવો જોઈએ, તો આવી વૈભવ તે મહાન અસ્તિત્વના વૈભવનો હશે” (XI: 12). The vision is without beginning or end; all worlds are pervaded by it. The gods stand in amazement, singing praise. Into Krishna's many mouths, studded with terrible tusks “glowing like the fires of univer-sal destruction,” are cast all the players on the

battlefield: the sons of Dhr taras t ra, the sage Bhis ma, the teacher Dron a, and all the others. Having revealed what time will bring, Krishna tells Arjuna to stand up, to conquer his enemies. “By Me these have already been struck down; be the mere instrument” (XI:33). Overwhelmed by Krishna's powers, Arjuna praises him as the

first of gods, the primal *purus a*, the knower and what is to be known. After expressing homage and obeisance, he asks Krishna to return to his human form, and the dialogue once more resumes, but with a difference.

Arjuna has now had direct experience of what has been so lavishly praised and described by Krishna. The true self is no longer a theoretical abstraction but has been revealed in embodied form. From chapters 12 through 18, Arjuna no longer implores Krishna for definite answers about what he should or should not do. Rather than

fo-cusing on his own selfish concerns, Arjuna asks for further explanations on the nature of the devotion by which he has been given his vision. He asks Krishna to talk more about the difference between *purus a*, the knower of the field, and *prakriti*, the field of change. He asks more about the three *gun as* and how they function within *prakriti*; he finds out how the yogins see the highest self through the eye of wisdom. Krishna elucidates the distinction between liberating and binding conditions and then, in the concluding chapter, explains the Yoga of Freedom by Renunciation. The contents of the chapter reflect concerns that Krishna has addressed consistently since the second chapter: sacrifice of the fruits of action, the distinctions of the *gun as*, the cultivation of equanimity, the importance of non-doership.

The pivotal verse of the last chapter, indicating that Krishna's task as teacher has been completed, is as follows: "Thus to thee by Me has been expounded the knowl-edge that is more secret than secret. Having reflected on this fully, do as thou desirest" (XVIII:63). Until this point, even after receiving the vision of totality, Arjuna has re-garded Krishna as his teacher and relied utterly on him for guidance and instruction. Krishna's command "Do as thou desirest!" signals that Arjuna's knowledge has now been fully embodied, that he has reached the point where he can in full conscience act without hesitation. His decisions become his own. Arjuna's final statement, notable for its first resolve in contrast to his lack of nerve in the first chapter, is this: "Delusion is lost and wisdom gained, through Thy grace, by me, Unchanging One. I stand with doubt dispelled. I shall do as Thy command" (XVIII:73). Arjuna, at the conclusion of the Gita, is free to act.

In our brief overview of the Bhagavad Gita, we have encountered a multiplicity of teaching. Arjuna stated his anguish in chapter 1 and, for the next nine chapters, re-ceived plausible advice from Krishna. Considered separately, it might even seem that any one of the nine *yogas* prescribed in those chapters by Krishna would be sufficient for Arjuna to solve his dilemma. However, all these *yogas* as well as everything else are ultimately negated by the vision of the True Self provided in chapter 11. In the final chapters, these teachings, and in fact the world itself, are resurrected in service of an enlightened way of detached action.

The unfolding of the Gita may be summarized in four movements: the crisis of Arjuna in chapter 1, his instruction by Krishna in chapters 2 through 10, the revela-tion of chapter 11, and then continued instruction in chapters 12 through 18. It might be supposed that the enlightenment experience of chapter 11 would be for Arjuna an eschatological event, that his vision of Krishna as Lord would utterly transform his relationship with the world, thus putting an end to any need for further teaching. But this is simply not the case: the vision is followed by further affirmation of what Krishna has taught, a sequence of chapters "which show the 'rehabilitation' process of a man who has seen the emptiness beyond his own old structures of meaning and does not know yet how to proceed in the interpretation of the new" (de Nicolás, 273). Furthermore, if we look at the larger story of Arjuna as it unfolds in the great epic, even the autonomy that Arjuna achieves in chapter 18 does not help him when he

attempts to enter heaven; the lessons of the Gita must be repeated again and again, as new circumstances, new worlds, arise and fall.

Herein lies one of the special contributions of the Bhagavad Gita: the religious vision, like the Hindu conception of life itself, is a forever repeating experience. The instruction Arjuna received before his enlightening vision remains essential following this experience, and is also deemed helpful for all who heed it. This is illustrated in the final verse of the text, in which Sam jaya poetically proclaims: "Wherever there is Krishna, Lord of Yoga, wherever there is the Son of Pritha, the archer (Arjuna), there, there will surely be splendor, victory, wealth, and righteousness; this is my thought" (XVIII:78).

Theologically, the approach presented in the Gita differs from generally accepted notions about *moksha* as requiring the renunciation of the world and of *samadhi* as trance-like obliteration of all things and thoughts. The Gita presents a view of religious practice at variance with the classical tradition as found in the Dharmasastra, a view that Madeleine Biardeau attributes to a more open conception of liberation characteristic of the later sections of the Mahabharata. She writes that this new approach

gave every svadharma (one's own duty) religious content and an access to ultimate salvation. The Brahmanic model was not lost sight of, but was generalized so as to fit all other categories of Hindu society, including Sudras, women, and all impure castes. Once the kshatriya gained access to salvation through his . . .

activities, the generalization became easy. . . . Nothing was outside the realm of ultimate values, though at the same time the status of the Brahmins remains unimpaired.(77)

As Biardeau points out, it is no longer one path, the path leading from studentship to householding to renunciation to blessedness that enables one to lead a full religious life. In the model presented by the Bhagavad Gita, every aspect of life is in fact a way of salvation. Krishna tells Arjuna of innumerable ways to achieve peace of mind, to resolve his dilemma, and it is clear that the answers are provided not only for Arjuna but are paradigmatic for people of virtually any walk of life. The Gita becomes a text appropriate to all persons of all castes or no caste; its message transcends the limits of classical Hinduism.

It is interesting to note that just as Krishna presented many perspectives to Arjuna, so have many scholars, both traditional and modern, held many perspectives on the Bhagavad Gita. Robert N. Minor, whose own position is that "the *Gita* proclaims as its highest message the lordship of Krishna and the highest response of the human being to that lordship is devotion, *bhakti*" (xvi), notes several different usages of the text. For "

Samkara (AD 788–820), the message is the "end of the world and its accompanying "

activity." Madhusudana and Venkatanatha, while not rejecting Samkara's view, place more emphasis on devotion, as does Jñanesvara, the Marathi commentator. Bhaskara . . .

takes issue with Samkara's interpretation, asserting that the world is a real aspect of Brahman. Ramanuja used the Gita in support of his position that "the true self is not divine and not one with the other selves." Nimbarka, a twelfth-century thinker, prompted interpretations that see Krishna as teaching "innate nonidentity in identity." Madhva (1238–1317), the famous dualist, "radically reinterprets the text so that it asserts an eternal and complete distinction between the Supreme, the many souls, and matter and its divisions." Minor also cites modern interpretations by Bal Gangadhar Tilak and Mohandas K. Gandhi, who used the text to help inspire the independence movement, and Sri Aurobindo, Sarvepalli Radhakrishnan, and Swami Vivekananda, who took a syncretistic approach to the text (xvi–xix).

Few of the scholars cited here seem to agree on the meaning of the text, yet none of them can be said to be incorrect. It may be argued that this utter contextualization of the text causes it to fall into a fatal relativism; that the text, because it is open to so

many interpretations and has been used to confirm opposing positions ranging from

Samkara's monism to Madhva's dualism, is trivial and perhaps meaningless. But how, then, could such a text survive? How can one account for or even describe a text that includes and is used to support a virtual cacophony of traditions and positions? Setting aside even the interpretations of the aforementioned later commentators, how can the explicitly nontheistic Samkhya appear alongside with the thoroughly theistic *bhakti* approach also taught by Krishna?

Max Mueller addressed a similar issue when trying to cope with the multiplicity of gods in the R̥g Veda and invented a term to describe it:

To identify Indra, Agni, and Varuna is one thing, it is syncretism; to address either Indra or Agni or Varuna, as for the time being the only god in existence with an entire forgetfulness of all other gods, is quite another; it was this phase, so fully developed in the hymns of the Veda which I wished to mark definitely by a name of its own, calling it henotheism. (40)

The Vedic method which extols different gods within the same text is similar to that employed in the Bhagavad Gita, in which each time Arjuna asks Krishna for one truth, again and again Krishna offers Arjuna yet another perspective, another chapter, another *yoga*. Each view, whether that of a god being sacrificed to or a yogic discipline being practiced, is given life as long as it proves effective. Multiplicity is the rule, with one god, one perspective gaining and holding ascendancy as long as it, he, or she proves efficacious. That one is then swept from its elevated position as new situations, new questions emerge: and yet, if pressed, a Hindu will always admit, of course, Indra is best; of course, Agni is best; of course, Varuna is best; of course, Karma Yoga is best; of course, Bhakti Yoga is best.

Paul Hacker has referred to the accommodation of multiple teachings within one tradition as "inclusivism." Antonio T. de Nicolás has explained this phenomenon philosophically as

a systematic and methodic effort to save rationality in its plural manifestations through an activity of embodiment that emancipates man from any form of identification, allowing him the freedom to act efficiently in any one identifiable field in the social fabric. (164)

Just as the many gods of the Vedas are effective in different situations, so the many *yo-gas* are prescribed in the Gita without compromising or subordinating one to another. Mutual paths are allowed to exist in complementarity.

In a sense, the Gita is composed in the spirit of the Jaina approach to truth. The Jainas assert that every statement is an utterance of partial truth; all postulation is rendered senseless by the ultimate postulate that no words are ever totally adequate to experience (*avaktavya eva*). Similarly, Krishna painstakingly guides Arjuna through many *yogas*, yet, the entire problematic is obliterated when Krishna reveals his true form to Arjuna. All the words, all the individual personalities and collective armies are swallowed up by the gaping mouth of Krishna, the origin and dissolution of all things. The net result is that all possibilities are present for Arjuna when he gains the knowledge that all are impermanent.

The Bhagavad Gita sets forth a multiplicity of possible paths. A panoply of per-spectives is offered to the reader in a nonjudgmental way; the many positions pro-posed by Krishna do not necessarily compete with one another but rather complete one another. If one needs to act, one uses Karma Yoga; if one needs to meditate, one uses Dhyana Yoga. This “henocretic” text is written with a gentle tolerance, allowing various practices and positions to be pursued.

In a manner true to the construction of the text itself, the present rendition by Winthrop Sargeant does the least violence to the original of all the translations of the Gita with which I am familiar. He shows the reader the possibilities offered by the text, setting out in menu form variant English-language samplings for each of the Sanskrit terms. His work makes a unique contribution, inviting the reader to sample the translation he serves up, but also inviting the reader to experiment with creating his or her own delicacy.

USER'S GUIDE FOR THE WORD-BY-WORD

ANALYSIS OF THE BHAGAVAD GITA

Reaching into another culture, whether the ancient phase of one's own people or the heritage of ancestors other than one's own, requires a spirit of adventure and inquiry. Texts, whether the Bible or the Confucian Analects or the Bhagavad Gita, often serve as the portal or entry point for engaging and comprehending a worldview. However, any attempt to understand a text carries the risk of missing the mark. To know the meanings of the words of any book does not guarantee understanding of authorial

in-tent or how others following the author have interpreted the text. As we reach back in history the context can easily shift. For religious texts even one simple turn of phrase can generate multiple redactions.

For Mahatma Gandhi, the text designed to gird the warrior Arjuna for battle became an inspiration for India's nonviolent revolution. Reader, take your place, perhaps take sides, and take heart that this book can serve many people in many ways.

Sargeant situates the place of the Gita within the context of Sanskrit literary history, indicating its use of participles, finite conjugated verbs, rules of euphonic or sound combination (*samdhi*), and the complex systems of noun endings (declensions) and compounds (pages 3–8). In the very first edition of this book, Sargeant provided a simple word equivalent for each Sanskrit term with some identification of the gram-matical part of speech. In the editions of 1984 and 1994, I provided a deeper analysis of each term, locating its verbal root origin where possible. I also expanded the range of possible meanings for each word, following a convention also observed in translating Patañjali's *Yoga Sutra* (see my *Yoga and the Luminous*, 143–215). This approach gives the reader the toolbox of approaches available to the translator and provides an opportunity for the reader to develop his or her own rendering of the text within a range of reasonable possibilities.

Each translator brings a distinct methodology to the task. One of my favorite translations of the Bhagavad Gita is perhaps also the most inscrutable. Franklin Edgerton not only translates every single term, including the now widely accepted and understood terms *karma* and *dharma*, but he also retained Sanskrit word order, stretching the English language into amazing contortions that rival the most advanced *yoga* poses. Christopher Isherwood and Swami Prabhavananda alternate between prose and verse renderings, utterly at variance with the original cadence and word order. George Thompson surmises that the text was primarily recited or sung and chooses a simplified word flow that sounds melodious and clear in the English language. My own training in classical *yoga* included the memorization of the 1943 Gita Press translation of the second chapter of the Gita, replete with such neologisms as “car-warriors” for what Thompson renders “great chariot warriors” (35) and “self-controlled practican” for what Patton renders as “that person whose thought is placid” (65). In an attempt to capture a hint of the cadence of the original *lokas* construction, a lilting, symmetrical play of four sets of eight syllables in each verse, Laurie Patton stretches each verse into eight lines.

As one example of choices made by three translators, we will consider verse II:49. This verse includes a key technical term employed in the original, *buddhi-yoga*, indicating the importance of the first emanation of *prakrti* (the creative matrix), which is the *buddhi*. *Buddhi*, related to the word Buddha or Awakened One, is often translated as the “intellect.” In Samkhya philosophy, the *buddhi* also carries the residues of all past *karma* in the form of enduring inclinations or the state of being known as the *bhavas*. It determines the state or mood into which one awakens. In Samkhya, as in the second chapter of the Gita, the modality of knowledge (*jnana*) within the *buddhi* guarantees freedom.

Sargeant renders this verse:

Action is inferior by far

To the Yoga of intuitive determination,
Conqueror of Wealth (Arjuna).

Seek refuge in intuitive determination!

Despicable are those whose motives
are based on the fruit of action.

Sargeant attempts to retain vestiges of the '*lokas*' form by dividing the verse into four lines. He also retains the epithet for Arjuna while also making clear to the reader that Krishna is addressing Arjuna, who has many nicknames.

Thompson does not attempt to retain the versification in a literal sense, but divides his translation into three discrete sentences:

Arjuna, action is far inferior to the yoga of insight. Seek refuge in insight. Those whose goal
is the fruits of their actions wind up miserable.

Thompson, for the sake of clarity, eliminates all of Arjuna's variant names and makes a very different word choice for the term *buddhi*.

Patton agrees with the usage of the term *insight* for *buddhi* and retains the epithet for Arjuna. She stretches out the versification:

Winner of Wealth,
action is far inferior
to the *yoga* of insight.
Look for refuge
in insight;
for those who are
motivated by fruits
are to be pitied.

Her choice of the term *pitied* stays closer to the original than either *despicable* or *miser-able*. From all three translations, we get the sense that thinking or reflection is better than acting on one's first impulse for the sake of greed or desire or selfishness.

If we turn to the Sanskrit analysis, the original grouping of the terms can be clearly discerned:

duren a hyavaram karma
buddhiyogad dhanam jaya
buddhau saranam anviccha
kr pan ah phalahetavah

As previously noted, the *buddhi* holds the history of one's past actions. Without using in-sight or intuitive determination, one might plunge headlong into the performance of action motivated solely by yearning for its fruits (*phalahetu*) rather than taking into account the larger picture. By seeing the prominence of the term *buddhi* at the start of the second and third lines, and by feeling the impact of the imperative verbs “seek! wish for! desire!” at the end of the second line, scrutiny of the Sanskrit can help deepen the understanding